

Objaśnienia do formularza Z-03

1. Formularz Z-03 składa się z jednej części zatytułowanej „Rodzaj działalności”, w której jednostki sprawozdawcze wpisują symbol rodzaju działalności podstawowej według PKD 2007. W przypadku sprawozdań zbiorczych, np. zespołów szkół, szkół podstawowych, gimnazjów, wpisać REGON jednej ze szkół ujętych w zbiorówce (w ramach działu PKD=85) i przestrzegać tej zasady przez wszystkie kwartały.

2. W pozycji 1 należy wpisać symbol zgodny z Polską Klasyfikacją Działalności.

3. W pozycji 2 wykazuje się przeciętną liczbę zatrudnionych, po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty, (po raz pierwszy w tym roku z jednym znakiem po przecinku) tj.:

1) osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania, w tym również:

– osoby zatrudnione przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych oraz osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej, z wyjątkiem zatrudnionych poza granicami kraju,

2) osoby pracujące w zakładach pracy w formie zorganizowanych grup roboczych na podstawie zbiorowej lub indywidualnej umowy o pracę, tj. uczestnicy OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), żołnierze, skazani, junacy obrony cywilnej, junacy straży przemysłowej i pożarnej.

W poz. 2 należy uwzględnić cudzoziemców wykonujących pracę w Polsce z mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.).

Do zatrudnionych nie zalicza się:

- 1) osób wykonujących pracę nakładczą,
- 2) osób (uczniów) zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,
- 3) agentów,
- 4) osób pracujących na umowę-zlecenie lub umowę o dzieło.

Metodę obliczania przeciętnego zatrudnienia w miesiącu należy dostosować do sytuacji kadrowej w jednostce. W przypadku dużej płynności kadr lub natężenia zjawiska udzielania urlopów bezpłatnych należy stosować metodę średniej arytmetycznej ze stanów dziennych w miesiącu. Osób przebywających na urlopach bezpłatnych nie należy liczyć do stanów dziennych w czasie trwania tych urlopów. Przy stabilnej sytuacji kadrowej przeciętne zatrudnienie w miesiącu można obliczyć metodą uproszczoną, tj. na podstawie sumy dwóch stanów dziennych (w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca) podzielonej przez dwa lub metodą średniej chronologicznej, obliczanej na podstawie sumy połowy stanu dziennego w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca oraz stanu zatrudnienia w 15. dniu miesiąca podzielonej przez 2. Przy zastosowaniu tych metod nie należy ujmować osób, które korzystały z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 14 dni.

Przeciętne zatrudnienie w okresach narastających należy obliczać jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez liczbę miesięcy w okresie sprawozdawczym (bez względu na to, czy zakład funkcjonował przez cały okres sprawozdawczy, czy nie). Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według liczby godzin pracy ustalonej w umowie o pracę w stosunku do obowiązującej normy.

4. W pozycji 3 wykazuje się liczbę osób (bez uczniów), będących w stanie ewidencyjnym w ostatnim dniu kwartału, dla których jednostka sprawozdawcza **jest głównym miejscem pracy**, łącznie z pracującymi poza granicami kraju. Dane podaje się bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełne etaty.

Za pracujących uważa się osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek (w formie wynagrodzenia za pracę) lub dochód, bez względu na miejsce i czas trwania tej pracy.

Do pracujących według stanu w określonym dniu zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania),
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
  - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) jednostek prowadzących działalność gospodarczą (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce),
  - b) osoby pracujące na własny rachunek,
- 3) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek handlowych, usługowych lub o wykonywanie zleconych czynności (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- 4) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- 5) członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, w odniesieniu do których funkcjonuje prawo spółdzielcze.

Do stanu zatrudnionych na podstawie stosunku pracy nie zalicza się osób korzystających z urlopów bezpłatnych i wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy oraz osób przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych.

5. W pozycji 4 podaje się **czas faktycznie przepracowany**, tj. sumę godzin przepracowanych w godzinach normalnych i nadliczbowych (bez urlopów wypoczynkowych i chorób) – **zatrudnionych wykazanych w pozycji 2.**

6. W pozycji 5 podaje się wynagrodzenia osobowe brutto zatrudnionych (wykazanych w pozycji 2), łącznie z dodatkowymi wynagrodzeniami rocznymi dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz wypłatami z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach (dokonywane również w postaci obligacji bądź akcji).

Należy wykazać również wynagrodzenia wypłacane z funduszu honorariów pracownikom własnym za prace wynikające z umowy o pracę.

Uwzględnia się również tę część wynagrodzeń, jaką zatrudnieni otrzymują w walutach obcych, przeliczoną na złote według obowiązującego kursu kupna waluty przez NBP w dniu wypłaty.

„Zakres składników wynagrodzeń w gospodarce narodowej obowiązujący od 1 stycznia 2000 r.” jest załącznikiem do objaśnień do sprawozdawczości z zatrudnienia i wynagrodzeń (zaktualizowany w 2003 r. i 2005 r.).

Do wynagrodzeń w danym okresie sprawozdawczym należy zaliczyć należności z tytułu pracy wykonanej w tym okresie.

W przypadku wynagrodzeń za ostatni miesiąc okresu sprawozdawczego, nierozliczonych do terminu złożenia sprawozdania, a stanowiących wynagrodzenia comiesięczne, należy podać dane szacunkowe, opracowane w oparciu o wypłaty z poprzedniego miesiąca.

Należności nierozliczone do terminu zamykającego dany okres sprawozdawczy, ale niewypłacane co miesiąc, wlicza się do okresu, w którym dokument płatniczy przekazano do wypłaty; np. premie za IV kwartał ub.r. wypłacone w I kwartale roku sprawozdawczego wykazuje się w sprawozdaniu za I kwartał. Wynagrodzenia wypłacane „z góry” powinny być zaliczone do okresu, którego dotyczą, bez względu na wcześniejszą obsługę kasową tych wypłat, np. wypłaty dokonane w grudniu ub.r. za styczeń br. należy wykazać w sprawozdaniu za I kwartał br.

7. W pozycji 7 należy wykazywać dodatkowe wynagrodzenia roczne tylko dla pracowników jednostek sfery budżetowej.